

תלמיד: אליה משיח שבתאי   כיתה: יב'   מורה מלווה: הרב ראם צפרי   בי"ס: ישיבת הדרום רחובות

הצעה להתמודדות עם השאלה התורנית

לאור המסקנה שאין למידה מרחוק מועילה לא ליראת חטא ולא לעניינים אחרים, לכן יש לעודד לימוד תורה חי וישיר עם הרב גם במציאות הקשה של המגיפה. הגני מודע לבעיות הטכניות והכלכליות, וכן לאילוצים של מערכת הבריאות, כך שיידרשו מס' קבוצות של קפסולות, שהלימוד החי לא יהיה יום יומי, וסביר להניח שיהיה הכרח גם ללמידה מרחוק בלימוד תורה ברוב זמן הלימוד לצד הלימוד החי, אבל שיהיה לימוד חי וישיר **לפחות** בחלק מהזמן, בכדי שהתלמידים יזכו ללמוד ישיר עם הרב. גם אם קטן הכמות, שיהיה רב האיכות, וכמו הלב!!!

נקודת החיים האיכותית תהיה ע"י הלימוד החי והישיר ולא ע"י הלמידה מרחוק. ברור שנדרשת עבודה קשה ומאומצת ליישום הדברים במערכת, אבל כאשר הערך ברור, ימצא בע"ה פתרון.

אחת השאלות הייתה על סדר עדיפויות בשימוש במחשב- מי קודם במקרה שיש רק מחשב אחד בבית המשפחה, ויש מספר אחים במשפחה אשר משתתפים במפגשי הזום, כך שלא כולם יכולים להיכנס ללמידה בעת ובעונה אחת, האם למי שבמערכת שלו יש לימוד תורה הוא ישתמש במחשב במקום האחרים?

התשובה שקיבלתי הייתה שיש להקדים את האח אשר לומד תורה לעומת האחרים, אבל זה רק במקרה שמי שלומד תורה דרך הזום אכן לומד ברצינות.

סקירת מקורות כלליים

השאלות אשר הועלו בעבודה הנוכחית, הועלו מתוך הכרת גישת היהדות בלימוד תורה. לפיכך, לא מצאתי לנכון להיכנס למקורות אחרים. עם זאת, יש להמליץ על המשך מחקר בעתיד למצא נקודות דומות בחינוך הבלתי - פורמאלי והתייחסות אנשי המקצוע אל יישום עקרונות הבלתי פורמאלי למציאות של למידה מרחוק, ואז למצא את הדומה והשונה לעולם לימוד התורה.

סקירת מקורות תורניים

מדובר בשאלה שנובעת מהחיים המודרניים, ולכן השאלה הנוכחית לא נדונה במקורות חז"ל, לא בראשונים, לא באחרונים וגם לא בפוסקי זמננו (נכון לשעת הבדיקה שלי). למרות זאת, מצאנו מקורות כבר מתקופת חז"ל אשר התייחסו **לעקרונות** של לימוד התורה, והם נותנים לנו כיוון גם לגבי השאלה הנוכחית. העקרונות שמצאנו הם: הערך של הקשר של הרב לתלמיד, הערך של לימוד תורה לשמה, הערך של יראת חטא וכן הערך של פיתוח התלמיד ע"י הרב. המסקנה אשר הגעתי היא שלימוד תורה דרך הזום איננו מהווה תחליף אמיתי ללימוד תורה החי וישיר אפילו לא בצד הלימודי. צדדים אחרים לא ניתן להעביר דרך הזום בכלל, ואלו הם- לימוד הלכה למעשה, לימוד מידות טובות מהרב ויראת חטא. בנוסף ללימוד מסודר ע"י המקורות, החלטתי לשאול את מנחה העבודה מספר שאלות פרטיות בכדי לקבל הדרכה מעשית ומיידית.

שאלה תורנית והקשר לחיים האישיים שלי/לתקופת הקורונה

הגני, כחלק מכל התלמידים במדינת ישראל, למדתי בשנה האחרונה על ידי למידה מרחוק. עלו בקרבי מספר שאלות על עצם לימוד התורה ע"י למידה מרחוק, כאשר השאלות הן מיוחדות דווקא לגבי לימודי קודש דרך הזום ולא לגבי לימוד שאר המקצועות. אחת השאלות הייתה לגבי הזלזול של התלמידים בלמידה דרך הזום, כאשר התלמידים נכנסים עם הנייד למקומות שלא ראויים בכדי להראות נוכחות במערכת. במקרה זה, עולה השאלה – האם זה מותר ללמוד תורה דרך הלמידה מרחוק, כאשר סביר להניח שיש תלמידים אשר יזלזלו בכבוד התורה. לפיכך, בעקבות החשש הזה אולי יהיה אסור בכלל ללמד תורה דרך הזום? כמו"כ הועלו שאלות נוספות אשר עסקנו בהם.